

ESTA NEWS

Nr. 4 2011

Mecenateer

Хоро
Термина
Нонтепалл

Branschförbundet för kvalificerade
violinbyggare och reparatörer

SVERIGES
VIOLINBYGGARMÄSTARE

www.violinbyggarmastarna.se

- Reparationer o nyttillverkning.
- Försäljning av instrument,
stråkar o tillbehör.

www.pederkallman.se

Peder Källman
VIOLINATELJÉ

Amiralitetsgatan 20, 414 65 Göteborg.
031-14 24 03, 070-325 21 39

NEWS

Publikation för medlemmar i Svenska Stråkläraryrket.

Ansvarig utgivare: Päivikki Wirkkala-Malmqvist
Redaktör: Fredrik Ström

ESTA NEWS
c/o Fredrik Ström
Ola Hanssonsgatan 4, 4 tr.
112 52 Stockholm
estanews@esta.se
070-739 68 49

SSF och textförfattare har copyright på artiklar och inlägg. Eftertryck är endast tillåtet efter tillstånd och med angiven källa. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera inkommet material. Innehållet i publikationen ger inte uttryck för centrala ESTA:s åsikter.

Medlemskap

Medlemskap i SSF kostar 350 kr/år för aktiva och stödjande medlemmar, 100 kr/år för studenter och pensionärer.

Bli medlem genom att betala in avgiften på Pg 88 69 57-0 samt ange namn, adress, e-post, telefonnummer och instrument. Enklast görs detta via vår hemsida: www.esta.se/ny_medlem.

Medlemmarna ansvarar själva för att uppdatera sina kontaktuppgifter.

Annonspriser

storlek:	svartvit:	färg:
Helt uppslag	3 000 kr	4 500 kr
Helsida	1 800 kr	2 700 kr
Halvsida	900 kr	1 200 kr
Mindre	600 kr	900 kr

Manusstopp:

19 februari för nr. 1 2012.

Svenska Stråkläraryrket

c/o Monika Jonasson
Klintvägen 109 B
973 32 Luleå
sekreterare@esta.se
www.esta.se
Pg 88 69 57-0

Ordförande: Päivikki Wirkkala-Malmqvist
Vice ordförande: Petra Hellqvist
Sekreterare: Monika Jonasson
Kassör: Johan Falk
Övriga ledamöter: Leif Elving,
Catharina Grunér Kronqvist, Fredrik Ström,
Stefan Waldemarson

Suppleanter: Yvonne Bergström, Lars Jöneteg,
Hans Kennemark, Frank Lind,
Bengt-Eric Norlén

Hedersordförande: Harald Thedéen
Hedersledamöter: Anders Sparf,
Kjell-Åke Hamrén

European String Teachers Association

Centralt sekretariat
Medlemssekreterare: Barbara Schmitt
barbara.schmitt@bluewin.ch
www.estastrings.org

President: Bruno Giuranna (IT)
Vice president: Mark Lambrecht (BE)
Kassör: Agnes Stein von Kamienski (DE)
Övriga ledamöter: David Marcou (GB)
Karen Valeur (DK)

Framsidan

Glädjen.
Ikon av Christina Lundström.

Nr. 3 i serien
Mother of Music - Musikens helgon Agia Kekelia
2011.

INNEHÅLL

5

Ordföranden

6

Reportage: Welinpriset

Äkta, falsk eller mitt emellan?

13

16

The Future Is Back: Falun 2011

19

Inspirationsdag i Norrköping

Ta dig ton

20

Stråkplanket

21

22

Notiser

Studio Restauro

Arte Liutaria

Jens Gösta Johansson

Maker, Restorer and Dealer of fine Violins, Violas and Violoncellos

Före restaurering!

**Om olyckan är framme,
vart skall du vända dig?**

"Jens har arbetserfarenhet från några av världens bästa restaureringsverkstäder!"

"Ärligt talat kan det ju alltid vara trevligt att tillbringa en weekend i Cremona!!!"

KONTAKTA JENS!

Efter restaurering!

I skrivande stund befinner vi musiker och musiklärare oss mitt i förberedelser inför julkonserter: övningsarbete varvat med planering och kontakter med kyrkor, föreningar, ackompanjatörer, catering med mera. Men till slut faller vanligtvis alla bitar på plats och musiken tar över och fyller både dem som spelar och lyssnarna med glädje och energi. Efteråt finns det en stor tillfredsställelse men också ofta en stor trötthet och behov av vila som jag hoppas att vi alla får under det kommande jullovet.

Har ni tänkt på detta med **variation**? Denna gång i vårt jobb: hur otroligt viktigt det är att kunna variera sin undervisning, att inte fastna i samma gamla hjulspår utan skaka loss tankar, våga prova nytt, musicera med kollegor, ge sig in i olika genrer. Själv lyssnade jag med blandade känslor till crossoverviolinisten David Garretts konsert på Chinateatern i Stockholm den 22/11 och fick faktiskt några vilda idéer att testa! Det är också viktigt att se sig själv och sina elever som musiker och artister – inte ”bara” lärare och elever. Enskilt eller i grupp, med eller utan noter, att röra sig eller stå stilla – det finns inget rätt eller fel så länge processen är produktiv och ”det händer”. Om vi stannar och stelnar i vår undervisning och i vårt musicerande kommer våra elever inte bara att stanna i sin utveckling utan lämna spelandet helt och hållet!

Det som däremot håller på att stagnera just nu i Sverige är instrumentlärarutbildningen; från och med augusti har vi fått en ny lärarutbildning i Sverige. För musikens del har det betydtt mer än vad många av oss har förstått: vi har just nu i Sverige **ingen** utbildning för musik-/kulturskolans eller folkhögskolans instrumentlärare! Vad kommer att hända om tio år när stora åldersgrupper av välutbildade instrumentlärare blir pensionerade? Kommer vi att se en nedmontering av instrumentläraryrket? Kommer vi att ha obehöriga instrumentlärare till våra barn? Musikhögskolorna har inte i sitt uppdrag från regeringen en utbildning för musik-/kulturskolans instrumentlärare utan bara till gymnasiet estetiska linje. Vem tar hand om nybörjare och elever i grundskolan? Ni-vån som är helt avgörande i hela instrumentutbildningen.

Nu gäller det att vi i SSF tar en aktiv roll i debatten på alla tänkbara nivåer. Var innovativa! Vad kan just jag göra för att synliggöra detta? Är du bra på att skriva – **skriv!** Har du kontakter inom politiken – **använd dem!** Är du en duktig talare – **håll tal!** SSF kommer att fokusera på instrumentlärarutbildningen i sin agenda genom att kontakta eventuella samarbetspartners som SMOK och Pianopedagogförbundet samt metodiklärarna på musikhögskolorna. Vi kommer att bjuda alla medlemmar samt andra intresserade till en ”inspirationsdag” som ordnas i Norrköping den 10/3 2012 (boka datumet redan nu). Under dagen kommer vi att diskutera vad vi kan göra och bjuda in andra organisationer till en panel-diskussion. Utöver detta kommer vi att få spela tillsammans, träffa elever och lärare från östgötska musik-/kulturskolor, spela det nya materialet Rockstråk (stråkorkesterarrangemang av bröderna Ankarblom) med Torbjörn Westman samt ha en härlig Stråkfest med god mat senare på kvällen. Ni hittar anmälningsblanketten i detta nummer.

Ta er chans att påverka – tillsammans är vi starka!

Harmonisk jul till er alla önskar

Päivikki Wirkkala-Malmqvist
ordforande@esta.se

ORDFÖRANDE

Welinpriset

Väl använda pengar

Mecenater har spelat en betydelsefull roll för många konstformer genom historien. De var framför allt vanliga i kungadömen och andra imperialistiska samhällssystem, där en liten aristokrati kontrollerade största delen av landets tillgångar. Härskare, furstar och samhällets rika anställde musiker, konstnärer och kompositörer, eller beställde deras verk för att befästa sin egen politiska och sociala status. Även kyrkan agerade mecenat i stor utsträckning. Under 1800-talet och framåt, när andra typer av samhällen växte fram, minskade mecenaternas betydelse allt eftersom samhällsinstitutioner och marknadskrafter tog över finansieringen av kulturen. Idag har vi sponsring. Företag eller privatpersoner stöder verksamheter som man vill förknippas med för att stärka sitt varumärke, och för att nå specifika målgrupper. Ordet mecenat finns kvar men har idag en helt annan värdeladdning. Mecenater är personer som donerar pengar till verksamheter som de faktiskt tycker är viktiga och bryr sig om, enbart för att det gläder dem och berikar deras liv. Mecenater är personer som Ingrid och Per Welin.

För tio år sedan arbetade Per Welin för Fredrik Lundberg, VD för L E Lundbergföretagen och en av Sveriges rikaste män. Per och Ingrid bodde i en lägenhet på Almlöfsgatan bakom Dramaten i Stockholm, och varje dag promenerade Per förbi Musikaliska Akademien på Nybrokajen för att komma till och från arbetet. Han hade gått och grunnat på något en längre tid – och en dag gjorde han slag i saken.

– Jag gick och såg den där byggnaden varje dag, berättar Per livfullt, och så tänkte jag... äh, va fan. Så jag gick upp och sa att jag var intresserad av att instifta någon form av stipendium, och de trodde inte jag var klok. De såg på mig med stor misstänksamhet. Jag kom från näringslivet, och det var ju skumt folk som inte brukade ha kulturella intressen. Men vi fortsatte tala om det och det ledde till de här stipendierna och pedagogpriset.

År 2001 delades för första gången Ingrid och Per Welins ungdomsstipendier ut av Musikaliska Akademien, fem stipendier på vardera 8 000 kronor till ungdomar mellan 13 och 17 år (idag är summan 10 000 kr). Dessutom något så unikt som ett pedagogpris på 25 000 kronor, Ingrid och Per Welins pedagogpris. Ungdomsstipendierna utses i samband med provspelningarna till Musikaliska Akademiens ungdomsstipendier, som sker på ett

antal orter varje vår. Pedagogpristagaren utses av Svenska Stråkläraryrkesförbundets styrelse, som har att välja bland de kandidater som förbundets medlemmar nominerar.

Autodidakt

Historien går tillbaka till Per Welins barndom. Han växte upp i Ystad och var intresserad av musik. Han sjöng mycket, men när rösten krokade i målrottet fastnade han istället för fiol. Det fanns inget egentligt musikintresse i släkten i övrigt, men han lyckades övertala sin pappa att skaffa honom ett instrument.

– Vi köpte stans billigaste fiol på Ystads musikaffär för 50 kronor, minns Per.

Han var flitig och hade två lektioner i veckan – för den lokala pianoläraren, musikdirektör Rudolf Pålsson. Någon fiollärare fanns inte i Ystad.

– Rudolf Pålsson var en jättetrevlig kille, men han kunde inte ett dugg om hur man spelade fiol. En gång tog han min fiol och slet med stråken så att taglet rök åt alla håll. Han skulle visa hur man spelade med kraft. Lektionerna bestod i att han ackompanjerade mig på piano, jag fick en läxa och så spelade vi ihop.

Per fortsatte sina självstudier och när han så småningom gjorde sin militärtjänstgöring i Karlskrona tog han med sig fiolen. I staden fanns nämligen en musikalisk landssekreterare, tillika amatörviolinist, som han kunde ta lektioner av. När han sedan började studera teknisk fysik på Chalmers i Göteborg, så kunde han äntligen skaffa sig lektioner av en riktig fiollärare, Ellen Birgitte Nielsen, lärare vid Musikhögskolan i Göteborg.

– Då insåg man ju snabbt att det var mycket som var fel, säger Per. Men jag spelade vidare, och höjdpunkten på min violinistkarriär var när jag fick sitta konsertmästare i Chalmerssippet. När jag kom till stadiet att jag skulle vara tvungen att öva mer än en timme om dagen så räckte inte orken och tiden till. Så jag slutade. Men nu har jag börjat spela igen, efter 50 års tystnad. Och det är förvånansvärt hur bra det går.

– Han spelar mycket bättre nu än han någonsin gjorde på den tiden, inflikar Ingrid uppriktigt. Han har lärt sig så mycket av att se på våra unga stipendiater. De har verkligen inspirerat honom.

Per nickar entusiastiskt och fortsätter.

– När jag spelade tänkte jag mest på tekniken, när jag klarade tekniken så gick jag vidare. Jag tog mig igenom både Bruchs och Mendelssohns violinkonserter när jag tog lektioner för Ellen Birgitte

Nielsen. Men jag spelade bara tekniskt. Idag är det helt annorlunda, de unga vi träffar spelar med ett helt annat musikaliskt innehåll.

Yrkesliv

Efter sin civilingenjörsexamen fortsatte Per Welin att forska på Chalmers, samtidigt som han studerade ekonomi på Handelshögskolan i Göteborg. Han började på Göteborgs Bank, där han arbetade med företag som hade problem, och var sedan finanschef på Salénrederierna och Trygg-Hansa innan han började arbeta för Fredrik Lundberg.

Ingrid Welin är född och uppvuxen i Göteborg och har också alltid varit väldigt musikintresserad.

– Jag spelade piano mellan 11 och 14 år, berättar hon. Sedan började jag gå på konserter på allvar. Det var efter andra världskriget, när Sverige var rikt, så vi hade råd att ha gästspel av de främsta i världen, Artur Schnabel, David Oistrakh, Pablo Casals, Andrés Segovia... Det blev ett sådant våldsamt glapp mellan vad jag kunde och vad jag ville så jag la av.

Ingrid studerade till civilekonom vid Handelshögskolan i Göteborg och började arbeta som ekonom i Göteborgs Bank. När hon och Per flyttade till Stockholm 1973 började hon på Dagens Nyheter AB, där hon var medlem i ledningsgruppen fram till 1991 i en rad olika funktioner.

Instrument

Ingrid och Per Welin hade fler idéer. De ville också kunna ge unga begåvade stråkinstrumentalister möjlighet att få spela på bra instrument under sin studietid. Via Åke Holmqvist, sekreterare i Musikaliska Akademien, fick Per tipset att kontakta John Huber som då var Järnåkerfondens instrumentförvaltare. Denne tipsade i sin tur om den svenske fiolbyggaren Peter Westerlund, som

vid första mötet med Per direkt fick en beställning på en kvartettuppsättning instrument. Vilket blev starten på ett omfattande samarbete. I nuläget äger Ingrid och Per Welin 18 stycken Westerlundinstrument som de lånar ut till unga musikstuderande. Via sin stipendieorganisations styrgrupp, som bland annat innehåller Ulla Magnusson och

Ola Karlsson, får de förslag på lämpliga kandidater. De flesta av dessa är också mottagare av Welins ungdomsstipendier. I vardagsrummet i sitt sommarhus på Ingarö i Stockholms skärgård ordnar Ingrid och Per tre till fyra små konserter

varje år. Där får låntagarna spela upp och visa att de utvecklas och tar hand om instrumenten, som lånas ut ett år i taget. Men mer än något annat är konserterna en del av en festlig lunchbjudning som ger ungdomarna möjlighet att träffa varandra, spela ihop och knyta kontakter.

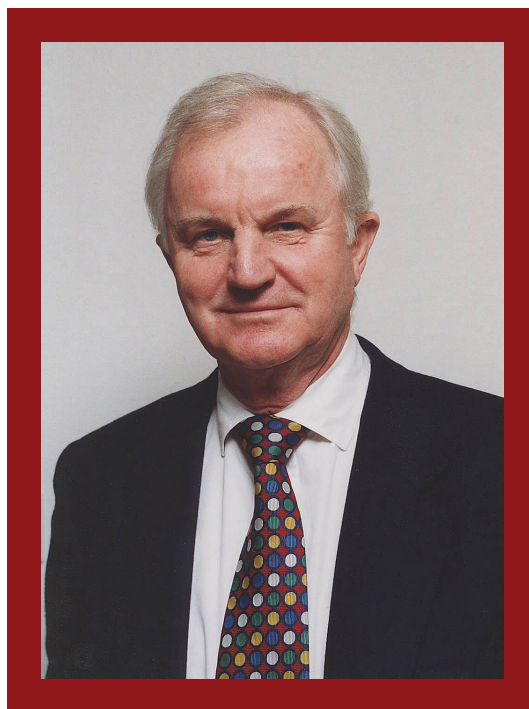
Kompositioner

Nu har de både musiker och instrument. Vad fattas? Jo, musiken förstås. Ingrid och Per Welin har också gjort till sin uppgift att föra ihop de unga stråkinstrumentalisterna med moderna svenska kompositörer, som får skriva musik direkt för ungdomarna.

– Vi har bara ett krav på kompositörerna, ler Per nöjt, men det är ett jävla krav. De måste skriva musik som ungdomarna ska tycka om. Och det är tufft för dem. De är ofta väldigt nervösa inför ungdomarnas respons. Men det skapas också starka band mellan tonsättarna och de unga musiker som med stor entusiasm tar sig an deras musik.

Det första verket som beställdes var en stråkkvartett av Anders Nilsson.

– Anledningen till det, berättar Ingrid, är att första gången vi deltog vid ett högtidssammanträde på Musikaliska Akademien, så spelades musik som gjorde att jag var aldeles uppfylld av

*Ingrid och Per Welin.
Mecenater.*

Text: Fredrik Ström

glädje när jag gick därifrån. Och det var musik av Anders Nilsson. Så han blev den första tonsättaren vi beställde musik av.

Anders Nilsson har även skrivit en violinsonat, som uruppfördes av Daniel Migdal och Philip Ljung 2010, och han arbetar nu med en violinkonsert som Daniel Migdal ska uruppföra i Stockholms Konserthus i maj 2013. Andra kompositörer som Ingrid och Per beställt musik av är Thomas Jennefelt och Daniel Börtz. Kompositionerna tillhör Musikaliska Akademien varifrån det finns möjlighet att låna dem.

Glädje

När man talar med Ingrid och Per Welin om deras stipendieprojekt så lyser de av entusiasm och glädje. De har inga egna barn, utan de unga musikerna har fyllt det tomrummet. Och ungdomarna vänder sig till Inger och Per för stöd och vägledning även i andra frågor. Per har till exempel hjälpt flera av dem med råd om hur de ska ta hand om sina pengar för att kunna överleva som musiker på lång sikt. Ett ämne som han tycker borde vara obliga-

toriskt på musikhögskolorna. Med sin bakgrund inom näringslivet har Per ett driv och en vilja att få saker gjorda, som många musikinstitutioner skulle kunna lära sig mycket av.

Den klassiska musiken har en undanskymd roll i media och har därför svårt att locka till sig sponsorer. Därför behövs mecenaterna extra mycket just här. Ingrid och Per betonar att glädjen i att få lära känna och hjälpa dessa unga människor är värd varenda krona de lagt ner i sina stipendier. Det har gjort deras liv så mycket rikare.

– Stipendierna är till för att ge begåvade och flitiga ungdomar det jag inte fick, säger Per. Tillgång till ett bra instrument och en bra lärare. Att ge pengar till någon som redan är etablerad för att stå där bakom och glänsa det intresserar oss inte. Vi vill ge de ungdomar som kan och vill de förutsättningar de förtjänar.

Ingrid och Per Welins pedagogpris 2001 – 2011

2001	Ingvar Kullberg, Lidingö
2002	Maja Vogl, Mölndal
2003	Ole Hjorth, Enskede
2004	Kristina Mårtensson, Lund
2005	Sven Sjögren, Askim
2006	Inge Hällkvist, Gustafs
2007	Katalin Tibell, Glemmingebro
2008	Håkan Tengberg, Vargön
2009	Karin Hans-Ers, Arbrå
2010	Torbjörn Westman, Oskarshamn
2011	Christina Lundström, Bälinge

Ingrid och Per Welins pedagogpris 2012

Nu är det dags för dig som är medlem i Svenska Stråkläraryrket att nominera den du tycker är värd att få 2012 års Welinpris.

Priset är på 25 000 kronor och delas ut av Musikaliska Akademien i maj 2012.

Pristagaren ska arbeta med stråkelever under musikhögskolenivå och vara medlem av Svenska Stråkläraryrket.

Skicka ditt förslag med en kort motivering till SSF:s sekreterare

Monika Jonasson, sekreterare@esta.se, senast 31 januari 2012.

Ikonen i Åkerby

Welinpristagare 2011

Tio minuters bilfärd nordväst om Uppsala ligger Åkerby, en plats som minner om den tid då kyrkan var det centrala i människors liv. Navet bland de tjugotal husen utgörs av kyrkan, församlingsgården och kapellet. Men Åkerby är också platsen för ett stycke genuin svensk entreprenöranda. Skillnaden är att istället för det förväntade, ett åkeri, ett lantbruk eller någon form av djuruppfödning, så finner vi musikskolan Åkerby Stråk. Hit kommer varje vecka ett 70-tal barn och ungdomar från knappt tre till arton år för att lära sig spela fiol. Och den som har lockat hit dem är årets Welinpristagare Christina Lundström.

Att komma in i Åkerby kapell är som att träda in i en annan värld. När du försiktigt skjuter upp den knakande ytterdörren, som inte knakar ett dugg mindre för att du är försiktig, så öppnas i samma stund portarna till din egen fantasi. Doften av gammal träbyggnad slår emot dig och du fylls av en känsla av att verkligheten, och vardagen, kan vara precis hur magisk och oförutsägbart som helst.

Den smala hallen som löper längs husets främre långsida har dörrar i båda ändarna. Tar du dörren till vänster kommer du in i familjen Lundströms stora öppna kök. Om du är en ung violinist tar du istället ditt etui och trippar in genom dörren i hallens högra ände, in i själva kapellet. Om du dessutom är där för första gången blir du stående ett tag, överväldigad av alla intryck. De stora gamla skåpen som bara måste ha någon form av magiskt innehåll. Det massiva bordet och sto-

Text: Fredrik Ström

*Christina Lundström.
Foto: Haukur Hannesson.*

*Åkerby kapell.
Foto: Christina Lundström.*

larna som förmodligen hämtats från matsalen på Hogwarts School of Witchcraft and Wizardry. Och väggarna som är täckta av ikoner, som om du hamnat i ett gammalt bysantinskt kloster. Mitt i allt står Christina Lundström själv som den goda sagofen och ler drömskt. Säg det barn som inte vill börja spela nu.

Uppväxt och studier

Christina Lundström är född och uppvuxen i Uppsala. Pappa Torsten Lundström var professor i oorganisk kemi vid Uppsala universitet och mamma Anita Burmester var konstnär. Båda var mycket musikintresserade. När Christina var liten hade pappan musiklyssnarkvällar i hemmet. Och mycket tidigt stod det klart för henne att det var fiol hon ville spela.

– Jag fick se en symfoniorkester på TV och blev förälskad, riktigt förälskad. Men det var inte många i min egen ålder som tyckte om klassisk musik. När jag gick i lågstadiet skulle alla ta med sin favoritmusik till skolan. Jag hade med mig Bachs Kantat och fuga i d-moll för orgel, och jag blev så ledsen för det var ingen som tyckte om det. Det var ingen som lyssnade och de tyckte bara att det var jättekonstig musik. Så jag gick hem med min skiva och vägrade att gå tillbaka till skolan den dagen.

Den första fiolundervisning Christina kom i kontakt med var inte särskilt inspirerande. Men när hon själv började undervisa så hade hon i alla fall lärt sig hur hon inte ville göra.

– På den tiden fick man inte börja spela fiol direkt i musikskolan utan jag var tvungen att först spela blockflöjt och sedan mandolin. När jag äntligen fick fiolundervisning så fick jag stå och stirra in i ett notställ med en alldeles för stor fiol och ingen musik att lyssna på. Så när Suzukimetoden kom så förstod jag att det innebar en revolution att även kunna ha roligt när man börjar spela.

Christina Lundström har gått en krokig musikalisk och konstnärlig väg till där hon befinner sig idag. Musikstudier på KMI och Birkagården i Stockholm med Inge Boström som violinlärare, studier av ny musik på Fylkingen och musikal-linjen vid Calle Flygares teaterskola. Hon arbetade ett tag vid Handens kommunala musikskola och som klasslärare i Uppsala, men var inte säker på vilken riktning hon ville att arbetslivet skulle

ta. Det var läge för ett sabbatsår. Eller varför inte fyra? Christina är inte någon som gör saker halvhjärtat.

– Vid den tid jag var klar med min musikutbildning så hade jag börjat intressera mig för bysantinskt ikonmål-eri. Jag började lära mig måla ikoner i Sverige under ledning av Fader Johannes Deurloo. 1981 sökte jag in till Konst-högskolan i Aten som elev till professor Konstantinos Xynopoulos. Utbildningen var två år, men jag fick först gå ett år som privatist och samtidigt studera gammelgrekiska på universitetet innan

jag kunde följa den ordinarie undervisningen. Jag hade fiolen med mig men under dessa år var det framför allt konsten som gällde.

Suzuki

När Christina kom hem till Sverige igen hade hon med sig sin dåvarande man, som hon träffat i Grekland, och de började bilda familj. Hon läste konstvetenskap vid Uppsala universitet och höll kurser i ikonmålari. Planen var att försörja sig på konsten men hon insåg snart att det skulle bli väldigt svårt. Vid denna tid hade Suzukimetoden på allvar börjat etablera sig i Sverige, och Uppsala hade fått en egen Suzukiförening. Efterfrågan var stor och föreningen hörde 1987 av sig till Christina och undrade om hon var intresserad av att hjälpa dem att utöka deras verksamhet. Eftersom hon var fascinerad av metoden och dess möjlig-heter tackade hon ja och startade med 98 elever i veckan i lokaler i centrala Uppsala. Samtidigt läste hon in de olika nivåerna i Suzukiutbildningen.

– Jag har inspirerats av många lärare, säger Christina. Men om jag bara får nämna en som varit viktigast, så är det trots allt Suzuki själv. När jag började med Suzukimetoden så var det så revolutionerande för mig. Jag gick för Suzuki under en sommarkurs i St. Andrews i Skottland 1990 och det var en stor upplevelse. Jag kan säga att han verkligen visste vad han gjorde. Hela tiden. Egna, nya idéer. Ny teknik på gamla stycken och övningar. Det, plus att han var oförutsägbar i sin undervisning. Det hände hela tiden nya saker, utan att han någonsin tappade fokus på det moment han arbetade med.

Det stora lyftet för Chris-tinas lärarkarriär kom 1994,

Överst till vänster:
Vendela Engstrand.
Foto: Anders Pikas.

Sidan 10 och mitten:
Från Åkerby Stråks stora
höstkoncert 2011 i Fräls-
ningsarméns kyrksal i
Uppsala.
Foto: Anders Pikas.

Underst till vänster:
Christina stämmer
Josefine Engstrands fiol.
Foto: Anders Pikas.

Underst till höger:
Roligt i Åkerby.
Foto: Fredrik Ström.

då hon via elever från Bälinge utanför Uppsala fick tips om en lokal i trakten som skulle vara perfekt för hennes verksamhet, kapellet i Åkerby där en liten baptistförsamling förde en tynande tillvaro. Christina hörde av sig och sa att hon var intresserad av att köpa kapellet, som då inte var till salu. Men när församlingen hörde att det fanns intresse för deras lokal så var fröet sått. Och efter ett tag bjöds kapellet ut till försäljning. Det var starten för musikskolan Åkerby Stråk. Verksamheten planeras och drivs av Christina Lundström men ekonomiskt är den en del av Folkuniversitetets verksamhet. De tar in terminsavgiften från eleverna och betalar Christina timlön för de

Överst till höger: Moa Petterson.

till exempel fick jag tag på "Lisas bok" av Ivi Tivik. Den är så bra! Korta och effektiva små etyder där det alltid är helt tydligt vad man arbetar med. Suzukimaterialet måste kompletteras aktivt med annat material och teknikövningar. Det var hela tiden Suzukis tanke. Allt hänger på den enskilda lärarens kreativitet.

När Christina har sina grupper är kapellet fyllt till sista plats med eleverna stående i mitten och föräldrarna klistrade längs väggarna. Men det duger inte för föräldrarna att agera panelhonor och bara peta näsan eller fippla med sina smartphones. Är de inte delaktiga i solmisationsövningarna eller uppmärksamma på den information Christina ger, så har hon inga problem att ryta till eller skicka ut dem om det är riktigt illa. Helt enkelt för att hon brinner för det hon gör och tar det på allvar.

– Det är inte alltid lätt att ha att göra med föräldrar, suckar Christina. När du börjar med barn så här tidigt så måste du ha med föräldrar. Om du inte får dem att förstå vad det är vi gör så blir det problem. Om du får dem att förstå så är de ovärderliga. Det gäller att du får dem som en tillgång så att de inte stressar eller stjälper barnen. Du måste få föräldrarna att tycka att det är roligt att utvecklas och stimuleras tillsammans med sina

timmar hon arbetar. Så hon kan inte beskyllas för någon form av riskkapitalism.

– Visst är det dåligt betalt, säger Christina. Så någon gång kanske jag försöker driva det helt på egen hand. Men samtidigt är det skönt att slippa allt det administrativa arbete det skulle innebära.

Undervisning

Christina Lundströms undervisning baserar sig på Suzukimetoden, och efter många år av undervisning har hon hittat en form som är mer eller mindre självgående. Eleverna har en enskild lektion, vanligtvis 30 minuter, i veckan samt en grupplektion. Men trots den väl inarbetade strukturen är hon noggrann med att påpeka att verksamheten aldrig skulle fungera utan hennes nyfikenhet och vilja att hela tiden utvecklas.

– Undervisning kräver att man hela tiden förnyar sig. Jag åker ofta på kurser och försöker hela tiden hitta nytt material och nya tankesätt. I Falun

barn. Så att även de får ut någonting värdefullt. Men sen gäller det att de kan släppa taget när den tiden kommer.

Kombinationen av trygg struktur och spontana överraskningar är slående när man ser Christina Lundström undervisa. Eleverna vet vad de förväntas kunna och göra och vad lektionerna måste innehålla. Men med osviklig timing känner hon av när struktur börjar övergå i rutin och då händer alltid något oväntat. En lek, ett spel, en ny övning. Eller ett oväntat besök. Som när Skäggyge Torsten, en maläten gammal vante som hämtad ur Staffan Westerbergs skräckkabinett, tar sig ut ur det magiska skåpet, får frispel och börjar äta elevernas stråkar. Det finns alltid ett pirrande moment av osäkerhet och spänning, men på ett lekfullt och nyfiket sätt. Och så är det magiska skåpet fyllt av flera miljoner klistermärken. Det må vara 2010-talet, men klistermärkenas attraktionskraft är fortfarande oöverträffad.

– Det är en otrolig åtgång på märken, ler Christina. Det är många som kan tycka att det

Christina undervisar Sara McDonald framför det magiska skåpet. Foto: Fredrik Ström.

Prismotivering:

Christina besitter alla de egenskaper som en god pedagog bör ha och hyser ett brinnande patos för att utbilda och dela med sig av sin kunskap. Engagemang, nyfikenhet och god förmåga att undervisa på olika nivåer är kännetecknande för Christina, som behärskar allt från små treåringar med låtsasfiol till elever i tonåren. Många är de som startat sitt musicerande vid hennes egen musikskola Åkerby Stråk.

Peace at last? Skäggyge Torsten vilar ut bland ikonerna. Foto: Fredrik Ström.

går inflation i märken, men det kan det aldrig göra för mig. När de kan en del av sitt stycke får de ett delmärke, när de kan hela stycket får de ett stormärke, när de kan spela hela stycket utan att jag spelar med så får de ett solomärke, och när jag kan spela en stämma till så får de ett duettmärke. Finns de inget de har klarat så får de ett lektionsmärke. Anledningen till att det inte blir inflation är för att de förstår att jag hela tiden kräver något av dem. Huvudsaken är att någonting uppmuntras på lektionen, för hur ska de annars orka hela veckan till nästa lektion?

Familj

Christina Lundström har sex barn. Alla sysslar med musik, tre violinister, en violast, en cellist och en pianist. Av de fyra som har tagit studenten har tre valt en karriär som musiker. Men det är i=Ongtet som Christina aktivt har uppmuntrat.

– Nej, jag har snarare varnat för att det är ovisst och svårt. Det är så hård konkurrens, det finns inga jobb och det är så många som är duktiga. Man måste verkligen tycka det är underbart för att det ska vara värt att hålla på med det. Men de märker förstås att jag tycker det är så fantastiskt kul det jag gör, så på så sätt har jag kanske påverkat dem. Och än så länge har i alla fall ingen av dem ångrat sig.

Welinpriset var ett välkommet erkännande och något som kom helt oväntat.

– Jag trodde inte det var sant när jag fick höra det. Det är lätt att bli lite isolerad när man jobbar själv som jag gör, även om jag länge har varit med på Svenska Suzukiförbundets sommarläger och andra kurser under somrarna. Men nu förstår jag att Åkerby Stråk har blivit lite av ett begrepp och det är jag hemskt glad och stolt över. Och så bra som jag mår idag med mitt liv och min verksamhet har jag aldrig mått.

Äkta, falsk eller mitt emellan?

Skarpa värderingar

I likhet med andra antikviteter finns det bland gamla stråkinstrument original, kopior, förfälskningar och allt där emellan. Så hur ska man kunna veta hur gammal en till synes sliten och antik fiol egentligen är? Gamla stråkinstrument är även arbetsredskap och hur en violin låter kan för en musiker uppfattas som fantastiskt medan en kollega aldrig skulle vilja spela på den. Går man då halvvägs när den ska värderas och hur blir det när man byter en utsliten sats strängar och klangen förbättras, har instrumentet då stigit i värde? Eller en violin som inte har stall eller strängar, är den då inte värd något alls? Det kan vara chockerande för unga stråkmusiker när de hör att klangen hos en fiol inte påverkar dess ekonomiska värde utan det istället är instrumentets identitet som avgör. Nyligen fyllde stråkinstrumentexperten Sebastian Skarp 50 år och Stefan Lindholm passade på att fråga honom om expertis och om hur det går till vid arbetet att värdera stråkinstrument.

Hur kan det vara så att klangen hos en violin inte påverkar dess värde?

För att besvara den frågan vill jag börja med att påstå att klangen visst kan relateras till kvalitén på ett stråkinstrument, till viss mån. Ett dyrbarare instrument har för det mesta större och rikare tonkvalitéer samt mer övertoner än ett enklare instrument. Men den största skillnaden märks framförallt av musikern som spelar på instrumentet, ett bra instrument hjälper den musicerandes

Äkta eller ej?

Foto: Stefan Lindholm och Sebastian Skarp

Text: Stefan Lindholm

spel medan ett enklare instrument i värsta fall kan göra det svårare. Det är därför en erfaren och begåvad musiker även kan få ett enkelt instrument att låta fantastiskt. Men att kunna säga hur många tusentals kronor den ena G-strängen är värd i jämförelse med en annan är naturligtvis helt omöjligt. Tänk bara på hur stor skillnad det är mellan en sliten sträng och

en ny, eller mellan olika typer av strängar för den delen. Vad är en perfekt klang och G-sträng och vem bestämmer i så fall detta? Perfekt är ju ett dött begrepp medan musiken som konstform för mig symboliserar något levande, föränderligt och högst individuellt.

Men hur går man då tillväga när man knyter ett ekonomiskt värde till ett instrument?

Här liknar violinvärlden konst- och antikvärlden i övrigt, då stråkinstrumentens objektiva kvalitéer kan fastställas av en expert. Men att göra det är inte en helt okomplicerad uppgift och det finns en rad anledningar till varför det tar tid om man ska värdera ett instrument ordentligt. För att göra en korrekt bedömning måste man först komma fram till vad det är för instrument man har framför sig genom att ta reda på hur gammalt instrumentet är och dess ursprung såsom land, område, skola och om möjligt verkstad eller mästare. Vidare måste man reda ut om alla delar hör ihop, är snäckan, locket, sargerna och botten från samma tid? Sedan varierar ofta kvalitén på olika exemplar av samma byggare mycket och då har vi ännu inte kommit fram till instrumentets skick. Allt detta sammantaget och en mängd andra faktorer gör att alla stråkinstrument är unika och därmed undantag från varandra. Därför kan man inte blint jämföra två instrument av samma byggare och man lurar tyvärr sig själv om man använder internet eller liknande för att hitta prisuppgifter på stråkinstru-

Äkta, falsk eller mitt emellan?

ment. Som värderingsman är det en rolig uppgift att i de flesta fallen få överraska människor med att deras instrument är värda mer än de trodde, men tyvärr finns det naturligtvis även fall där en självutnämnd expert tidigare har gjort felaktiga bedömningar som måste rättas till. Något som självklart är en otacksam uppgift men samtidigt en plikt som ingår i arbetet som värderingsman.

Hur kommer det sig att det finns så många kopior och förfalskningar inom fiolvärlden?

Kriminalitet och människor med mer eller mindre oärliga avsikter finns överallt och tyvärr är inte heller violiner förskonade från detta. Eftersom många äldre mästarinstrument kan betinga mycket stora värden, och har gjort så under lång tid, har det tyvärr lockat oärliga personer att försöka tjäna pengar. Man kan säga att så länge som det funnits ett original så har man använt modeller som förlagor, kopierat och förfalskat även inom fiolvärlden. Redan så tidigt som under 1600-talet byggdes instrument efter någon då populär violinbyggares modell, eftersom den visat sig ha bra klangegenskaper.

*Stockholms Handelskam-
mares värderingsman
Sebastian Skarp berättar
att under hans mer än
30 år i yrket har han
aldrig träffat på en
violin som passar alla
musiker.*

Men det finns en tydlig gräns mellan kopia och förfalskning, det är den senare som är tillverkad med kriminella intentioner. En ansevärd mängd stråkinstrument har genom historien försetts med falska etiketter med avsikt att förhöja värdet, tyvärr kan vi se att så sker än idag.

Men hur vet man om en gammal fiol med etikett är äkta?

Man kan aldrig förlita sig på etiketter eller stämplor och när det handlar om de mer kända violinbyggarnamnen genom historien så finns det betydligt fler oäkta fioler och etiketter än äkta. Det är beklagligt när man hör om äldre musiker som vid pensionen vill sälja sin kära musikvän men där det visat sig att instrumentet inte är vad de alltid trott att det varit. Det cirkulerar mängder av skumma instrument på marknaden med falska etiketter eller där någon uttalat sig att det förmodligen är det ena eller det andra. Ibland hör man argumentet ”men den låter ju minst lika bra som en fiol för 130 000 kr” och då gäller det att vara försiktig. Det är därför ett certifikat eller skriftlig garanti alltid ska finnas med ett instrument som en ID-handling. Utan ett certifikat är den fina italienska fiolen endast ett musikinstrument som vilket annat. På samma sätt är det viktigt att man har sitt stråkinstrument försäkrat till ett korrekt värde, något som man bör kontrollera vart tredje år eftersom vissa instrument stiger väldigt mycket i värde. Det händer faktiskt att fina instrument har

blivit stulna och ägaren inte lyckas återköpa ett likvärdigt instrument eftersom det varit försäkrat till ett gammalt värde.

Hur påverkas värdet på mitt instrument om det skadas, gör det någon skillnad när den reparerats om fiolen låter lika bra som innan?

Ett instruments skick är av helt avgörande betydelse för både spelbarheten och det ekonomiska värdet. En del skador på äldre mästarinstrument påverkar dock inte värdet nämnvärt om de har reparerats ordentligt, men det gäller inte alltid. I mer extrema fall kan sättet som en reparation eller restaurering utförts på vara helt avgörande för om ett instrument är värt, låt oss säga en halv miljon eller 50 000 kr. Man måste komma ihåg att även det som ser fint ut på ytan kan dölja

allvarliga skador på insidan och vissa kan i längden påverka instrumentets spelbarhet och hållbarhet. Om lacket inte är original, om det finns mycket retuscher eller om ytan är nedslipad och hårt pole-rad är andra exempel på allvarliga skador av okun-niga reparatörer som påverkar värdet negativt.

Tidigare i år såldes världens hittills dyraste musikinstrument, en Stradivariusviolin för 106 miljoner kronor. Hur kan ett musikinstrument kosta så mycket?

Ja säg det, det är ju astronomiska summor som vi inte kan relatera till. Men även om detta var ett mycket unikt och speciellt exemplar så tillverkas ju Stradivariusvioliner som bekant inte längre. Det samma gäller alla andra antika mästarinstrument och eftersom fler och fler spelar fiol har värdestegringen varit enorm. Men så har det varit länge. Många mästarinstrument, framförallt italienska och franska men även andra, har under de senaste hundra åren varit en trygg och fantastisk investering för många

utan påverkan av börskrascher. Under 80- och början av 90-talet var de finaste stråkinstrumenten en av världens bästa investeringsmöjligheter vilket gjorde att även andra äldre stråkinstrument drogs med. Tyvärr har detta idag gjort att priserna på ett äldre kvalitetsinstrument nått höjder som kan göra det svårt för musiker och andra att köpa ett sådant. Men å andra sidan, de som investerar i ett kvalitetsinstrument med ordentliga garantier får på sikt ofta uppleva att deras instrument genomgår en mycket stor värdestegring. Något som kanske kan ses som en liten fördel när priser på gamla fioler skjuter i höjden.

Värderas nya instrument på samma sätt som gamla?

Vid nybyggda stråkinstrument är det tillverkaren själv som sätter sina priser och på samma sätt är det utslutande tillverkaren som värderar sina egna instrument. Därför är priser på nybyggda instrument inte nödvändigtvis baserade på den objektiva kvalitén eller övriga marknaden, utan snarare på tillverkarens omdöme att jämföra sina arbeten med andras. När jag eller någon annan värderingsman får i uppdrag att värdera nya instrument eller stråkar så kontaktar vi helt enkelt byggaren som

själv bestämmer vad vi ska sätta för värde. Det är en värderingsmans skyldighet och ska inte göras på något annat sätt. Först när byggaren inte längre lever granskas instrumentens kvalitéer och värdena regleras om nödvändigt till övriga marknaden.

En nybyggd violin av Sebastian Skarp – när det handlar om moderna instrument bestämmer byggaren själv värdena så länge denne lever.

Vad tycker du är viktigt att tänka på när man ska köpa ett instrument?

Först och främst att den nya fiolen innebär ett tonalt kvalitetslyft jämfört med den gamla. En violin eller cello ska kännas lätt och bekväm att spela på och grundkvalitéerna måste passa ens spelstil. Sedan kan man ju naturligtvis anpassa ett instrument i mångt och mycket efter varje musikers behov och önskemål. Ska man exempelvis spela kammarmusik så kan varje instrument ställas in för det, men grundkaraktären kommer alltid finnas kvar. Viktigt är också att alltid begära en garanti i form av ett certifikat. Man ska aldrig nöja sig med bara ett kvitto eller att instrumentet enligt säljaren "ska vara något fint". Har man inte råd med ett äldre mästarinstrument är ett nyttillverkat ett bra alternativ, det är inte bara gamla violiner som låter bra utan precis som det alltid har gjorts så byggs det även idag nya kvalitetsinstrument.

THE FUTURE IS B

Falun i sommarskrud.
Foto: F. S.

Ovan till höger:
Maria Jonsson under folkmusikkonserten.
Foto: F. S.

Längst ner på sidan
17 från vänster:
Fiolbyggare Per Klinga. The Indiana University Violin Virtuosi. Elemér Lavotha som fick göra ett sista minutenihopp för Judith Ermer.
Foto: F. S.

Penelope Gunther-Thalhammer improviserar.
Foto: F. S.

Rapport från en "gultröja"

Sitter i ett kylslaget men snöfritt Luleå i mitten av november och tänker tillbaka på en magisk försommarekväll vid Stångtjärn utanför Falun. Kulningen och horn-tonerna genljöd runt den magiska tjärnen och en otrolig stämning spred sig. Vackrare än så kan det inte bli!

Men arbetet med konferensens innehåll började för oss i arrangörsgruppen långt tidigare; för min del under våren 2009 när jag valdes in i Stråkläraryrkesförbundets styrelse. Jag skulle vilja likna arbetet med ett gigantiskt pussel där de flesta bitarna saknas från början. Gruppen börjar fundera på hur bitarna skulle kunna se ut, vi sågar till vissa själv och andra kommer till oss från övriga ESTA-länder. Vi vänder och vrider på bitarna, nya kommer till, vissa försvinner och så småningom börjar ett mönster träda fram. Temat för vårt pussel var ju "Back to the Future" och vi var från början överens om att vi ville ha en aktiv konferens med avstamp i den praktiska vardag som vi alla vistas i. Konferensen skulle också spegla de nya utmaningar vi står inför inom stråkundervisningen och ge oss inspiration till egen utveckling. Dessutom ville vi bjuda på möten med den svenska folkmusiken och dansen, med elever på alla nivåer, gästande musiker och spännande föreläsare. Det var en riktig utmaning men med ledning av deltagarnas utvärderingar och kommentarer efter konferensen tror vi att vi lyckades ganska bra. En suverän spindel i nätet från början och hela vägen fram var Per Helters som höll i så många trådar! I samarbete med hela arrangörsgruppen lyckades han foga samman allt till ett vackert nät!

Jag bläddrar i mina minnen från de otroligt intensiva junidagar när till och med vädret var på vår sida!

Incheckningen i Konservatoriets foajé när förväntansfulla deltagare strömmar in, våra nattliga planeringsmöten när vaktmästarscheman och upplägget för den kommande dagen diskuteras igenom, de fantastiska studenterna som hjälpte oss med så mycket och de morgonpigga ungdomarna och deras lärare från Falu Dans- och musikskola som spelade så vackert för oss varje morgon. Det var en fantastisk känsla att sitta i receptionen mitt i allt som hände och se glada, inspirerade stråklärare från hela Europa passera på väg till olika programpunkter. Tyvärr hinner man ju som arrangör inte njuta så mycket av föreläsningar och konserter för hjärnan har en tendens att befinna sig några timmar före i planeringen... mindfulness var nog inte bästa grenen för oss i de gula arrangörströjorna! Samarbetet i vår arrangörsgrupp var dock på topp; det är en fantastisk känsla när alla drar åt samma håll och gemensamt löser allt som måste fixas.

Under resan på väg hem 6 juni infinner sig en lätt överklig känsla – är det över nu? Det som vi arbetat så länge för? Trött men lycklig landar jag på Kallax i Luleå och efter några dagar har även själen landat och jag är tillbaka i min vardag men med varma minnen av fantastiska dagar i Falun 2011!

Monika Jonasson
Stråklärare i Luleå Kulturskola och vid Estetiska programmet i Boden,
sekreterare i SSF

BACK: FALUN 2011

Röster från Framtiden

Ovan: "Rappan" har laddat upp inför anstormningen till Stångtjärn.
Foto: F. S.

Nedan: Karin Larsson och Satu Jalas, dotterdöttrar till Carl Larsson respektive Jean Sibelius, vid flygeln i Carl Larssongården som trakterats av Wilhelm Stenhammar.
Foto: P. Wirkkala-Malmqvist.

Vilka inspirerande dagar vi hade i Falun! Masterclasses, seminarier, konserter, instrument och notmaterial. Bara att välja och vraka bland alla programpunkter. Och alla kollegor som man fick träffa och prata med. Återse gamla studiekompisar. Jämföra likheter och skillnader i arbetssätt och förutsättningar. Redan på tåget från Arlanda till Falun träffade vi på en svensk och två finska lärare och samtalet satte igång – ett bra sätt att göra en tågresa lite kortare.

Av alla de seminarier som jag bevistade finns det några som jag minns extra mycket. Eva Wedins och Päivikki Wirkkala-Malmqvists workshop om rytmik i samband med fiolundervisning gav många idéer som vi har inspirerats av inför höstens orkesterplanering. Julien Duponts Violinopedia tilltalade naturligtvis en teknikintresserad person som mig. Föga förvånande, tyckte kollegan som inte är fullt lika fascinerad av datorer... Fick mängder av tankar om hur jag skulle kunna använda något liknande i den egna undervisningen. Gäller bara att hitta tiden till att utforma det. Jenny Väitalos masterclass med utgångspunkt i hur ergonomin spelar stor roll för spelet var precis som alltid mycket intressant och tankeväckande. Och så var det Cellissimo, Nacka stråkklasser, Henning Kraggeruds masterclass, El Sistema Hammarkullen och mycket mer.

Efter dessa dagar i Falun var det ju bara att åka hem och ta itu med avslutningar och utvecklingsdagar. Men nu inför höstens uppstart hade vi möjlighet att sätta oss ner några dagar och gå igenom alla idéer och allt vi upplevde i juni. Mitt bästa tips: Strunta i att anteckna! Ta istället med en liten kamera och fota intressanta powerpointbilder och filma små snuttar när någon visar något som du vill komma ihåg.

Och till sist: En stor eloge till Stråkläraryrkeförbundets styrelse som anordnade dessa dagar på ett ypperligt sätt!

Marianne Eriksson
Stråklärare i Luleå Kulturskola

Jag var på ESTA-konferensen i Falun i början på juni 2011. Det var strålande väder. Vi var 15-20 studenter som ikläddes illgula tröjor och fick uppgifter för att göra konferensen så trevlig som möjligt för de deltagande lärarna, artisterna och föredragshållarna. Vi fick också delta i alla föredrag och aktiviteter i mån av tid. Och tid fick vi, studentuppdraget var inte särskilt betungande. (En uppgift kom ändå att bli mycket svårare än jag trott).

Jag hade familjen med mig de två första konferensdagarna. Vi bodde på fängelset i Falun – till barnens stora förtjusning. Det svåraste om dagarna var att välja, eftersom det pågick minst två aktiviteter samtidigt. Det var spännande föreläsningar, workshops och personer. Det hade tagit ett helt liv att utforska allt och hinna prata med alla de hundratals deltagarna.

Det mesta jag fick inblick i gav mersmak: Från Henning Kraggeruds masterclass har två meningarsats sig fast i mig: "Good practice is how to brainwash yourself through this piece of music" och "Gör inte som din lärare säger, gör det först till ditt – annars blir du bara dummare".

Mimi Zweig: "Ordet försöka går bort, det bara fyller oss med oro. Allt är okej." "Att arbeta med alla åldrar är ungefär detsamma. Alla problem går att dela upp och lösa."

Grillningen i Stångtjärn. Folkmusiken när vi anlände till skogen och senare kulningen ackompanjerad av fåglar var en av höjdpunkterna under konferensdagarna.

Bruno Giurannas masterclass var för mig som violast en spännande timme. Det han sade som var mest inspirerade var: "Mer stråk närmare greppbrädan". Vilken skillnad i tonskönhet det blev. Jag har alltid, sen jag var barn, beundrat Giurannas vackra altfiolspel. Jag hörde honom på min radio i Quartetto di Roma och blev så lycklig.

Föredraget om hjärnan med Wieke Karsten såg jag mycket fram emot och där kom också mitt uppdrag som studentassistent in. Wieke behövde demonstrationselever. Jag och en annan student blev tillfrågade. Vi skulle spela upp något vi inte kunde. Jag tackade ja till uppdraget. Men vad fel det blev. Nästan genast kände jag en klump i magen och axlarna började spännas. Natten var hemsk, jag låg och funderade – hur ska jag spela upp något jag inte kan, vad kan jag inte? Ja, det är ju mycket jag inte kan. Inför lärare brukar jag göra det bästa jag kan och sen få hjälp med att ytterligare förbättra det. Det var hemskt att demonstrera hur knasig en hjärna kan vara. Det var konferensens bottenläge för mig. Jag kände det som att jag skämde ut mig, jag spelade på min allra sämsta nivå, mådde jättedåligt. Jag var inte alls i de två innersta goda cirklar Wieke talade om i sitt föredrag. (Snarare i någon av de yttre av Eberharts cirklar.)

Det känns utmanande, spännande och riktigt trevligt att det finns så många fantastiska människor med så mycket kompetens och kärlek till sitt yrke bland musiklärarna. Jag är så glad att jag vågade vidga mina vyer och ge mig in på en utbildning igen efter att ha arbetat i cirka femton år som frilansviolast. Det var några fantastiska, myllrande och inspirerande dagar i Falun. Som ny i musikhärläraryrket var det alldeles överväldigande mycket spännande saker på gång hela tiden. Alla gamla och nya vänner jag mötte gjorde att tiden inte ville räcka till.

För mig som förut varit elev och sen musiker så känns det nu som att jag får ta del av något hemligt. Jag får lära mig hur man lär ut att spela fiol och viola. Detta hemlighetsfulla yrke. Jag har älskat alla mina olika fiollärläre, sett upp till dem som mina idoler och förebilder...

*Karin Ebbersten
Violast och pedagogstuderande*

*Till vänster:
Ludvika Spelmanstrio har hakat på
den ergonomiska trenden.
Foto: F. S.*

*Nedan: Stångtjärn.
Foto: F. S.*

Välkommen till Inspirationsdag med årsmöte!

Lördag 10 mars 2012 kl.10.00 – Kulturskolan i Norrköping

- 10.00 Prova på att spela ROCKSTRÅK med Torbjörn Westman, Oskarshamn (favorit i repris från Falun 2011!).
- Christer Samuelsson från Linköping presenterar sitt folkmusikprojekt. Han har också med sig Linköpings Unga Spelmän!
- Paneldebatt/diskussion om förändringarna i musiklärarutbildningen.
- Notutställning/försäljning.
- Årsmötesförhandlingar för alla medlemmar i Svenska Stråkläraryförbundet.
- 19.00 Stråkmiddag! Endast föränmälan.
- Elever och lärare från Östergötlands musik- och kulturskolor underhåller under dagen och kvällen!

Ta med ditt instrument!

Förbundet bjuder på inspiration och lunch! Stråkmiddagen består av en Överraskningsbuffé som kostar 150:- + dryck till självkostnadspris. Middagen betalas kontant på plats.

Glöm inte att anmäla dig till middagen i samband med din anmälan till Inspirationsdagen!

Frågor? Kontakta Päivikki Wirkkala-Malmqvist 011-31 98 98 (ordforande@esta.se) eller Monika Jonasson 0920-155 82 (sekreterare@esta.se).

För övernattnig kan vi tipsa om följande alternativ:
Above Hotell och Vandrarhem, N.Promenaden 94, 011-10 18 28
www.above.nu

STF Vandrarhem Turistgården Norrköping, Ingelstagatan 31, 011-10 11 60
www.turistgarden.se

Anmäl dig **senast 9 februari 2012** på www.esta.se eller genom att skicka in anmälningslappen till:

Svenska Stråkläraryförbundet, c/o Monika Jonasson, Klintvägen 109 B, 973 32 Luleå

- Ja, jag anmäler mig till Inspirationsdagen i Norrköping lördag 10 mars 2012

Namn:

Adress:

Telefon:

Mobiltelefon:

Mailadress:

- Ja, jag vill gärna vara med på Stråkmiddagen lördag 10 mars kl 19.00!

Allergier, vegetariskt eller andra upplysningar: _____

I dag när jag skriver Ta dig ton-sidan firar vi första advent. I går var det grönt ute och flera grader varmt, men i morse när jag vaknade började det att snöa ute. Åkte sedan till kyrkan på adventsgudstjänst och genom kyrkfönstret såg jag vackra stora snöflingor falla. Det har nog kommit cirka 5 centimeter nu. Ja, det kan inte bli mer stämningsfullt. Jag har haft en fin dag och mår bra, men det är det inte alla som gör.

Hur många är det som mår dåligt av att gå till jobbet på grund av arbetsförhållanden, kollegor eller arbetsledning? Hur många bävar när söndagskvällen närmar sig och det ska bli måndag?

På vår senaste konferens var min rektor oförsämd mot en av mina kollegor utan att någon av oss andra försvarade henne. Jag tog upp saken med min kollega efteråt och hon frågade då varför jag inte sa ifrån och mitt svar var inte bra. Varför gjorde jag inte det? Jag har själv varit utsatt för påhopp för en del år sedan, och inte någon av mina dåvarande kollegor sa ett ord i försvar för mig. Jag mätte väldigt dåligt av det och kände mig sviken. Nu gjorde jag samma sak. Skillnaden var att jag tog upp saken med min kollega efteråt. När det hände mig var det ingen som sa något. Nu tycker jag inte att det räcker med vad jag gjorde utan har bestämt mig för att händer det någon mer gång, så ska jag försöka att inte sitta tyst utan ifrågasätta. Jag tror att jag blev överrumplad och lite skrämmd när det inträffade, så väluppfostrade jag blev tyst, men nu kanske det är dags att våga säga ifrån.

Det är inte alltid lätt att veta vem som mår dåligt, men det kostar inte mycket att som kollegor **ge varandra lite uppskattning**, och intressera sig för varandras arbete. **Ett vänligt ord på vägen kan vara det som förbättrar livet just nu.** Vi är olika individer och olika känsliga och kan uppleva samma sak olika. Det jag kan rycka på axlarna åt, kan sära en annan person djupt.

Vi har också olika känsliga elever. En del har väldigt lätt till tårar. Dem måste man ta det väldigt försiktigt med. Det är inte alltid lätt att avläsa elever och göra rätt. Vi har en viktig uppgift som pedagoger att ge alla elever som vi möter samma förutsättningar att lyckas. En del elever kan man sätta press på att öva mera, medan en del elever får man lirka med. Jag tror även att det är skillnad på att ha många elever att ta utav i en större stad, jämfört med en mindre ort. Jobbar man på en mindre ort måste man vara mer rädd om sina få elever och tors kanske inte kräva lika mycket av dem ifall de då slutar att spela.

Jag försöker att **bygga upp stråkundervisningen** i Timrå och är nu inne på mitt tredje läsår. Hade 19 nybörjare på fiol nu i höst men fick ingen på cello. Det är väldigt roligt att få så många nybörjare, för som ni alla vet så är det några stycken som slutar efter en tid. Den första kullen nybörjare jag startade med har jag bara 3 stycken kvar av. Av förra årets nybörjare har jag däremot fått behålla 15 stycken, så det är väldigt positivt. Det gäller att ha förebilder, någon man vill efterlikna och se upp till. Där kan jag se fördelen med att ha någon annan kulturskola att samarbeta med som en viktig hjälp. Mitt problem nu är att till hösten så har jag inte mer tid i min tjänst att ta in fler elever, men min rektor konstaterar bara att tjänsten är en halvtid och så är det bara. Hur ska man då kunna bygga vidare om man inte är beredd att skjuta till resurser?

När vi har adventskonserter i Timrå kyrka om en vecka ska **ALLA mina fiolelever få spela tillsammans.** Jag gör även en fioలాfton sista skolveckan där **ALLA** elever ska få spela solo för varandra. Jag hoppas att både föräldrar och elever ska känna glädjen av att få mötas och lyssna på varandra och sporra till fortsatt spelande. Jag har även frågat Timrå spelmanslag om de är intresserade av att ha ett samarbete med oss i vår. Där ser jag fördelen av att gammal och ung möts och lär känna varandra och spelar tillsammans. Jag återkommer till det samarbetet när det blir av.

Önskar er alla en fridfull och vilsam julhelg.

Marita Sandberg- fiolpedagog
marita.sandberg@bredband2.com

Inspelningar och pyssel

Snart är julen här igen och julsånger hörs nästan från vartenda lektionsrum. Det är så här tre veckor *före* jul som de är som bäst.....men sen, hm.....

Nåja, man kan också göra annat! Med mina äldre elever har vi denna termin testat att spela in deras stycke i instuderings syfte och det har varit väldigt intressant. I slutet av lektionen har vi gjort en snabb inspelning av stycket man arbetar med. Jag har därefter mejlat hem filen (Spela in som mp3, så blir den i hanterbart format!) till eleven - som sedan haft i uppgift att lyssna igenom och själv fundera över hur det låter. Är det ställen som inte är rena, hur är balansen med piano, hörs mina crescendo så mycket som jag vill etc. Jag gör också en liknande analys innan nästa lektion och sedan jämför vi våra resultat tillsammans! Ett bra sätt att "öppna öronen" på eleven, som också själv får ytterligare ett redskap att använda sig av.

På violinstudent.com kan man hitta kul pyssel och idéer!

Se nedan:

<http://www.violinstudent.com/games/maze1.pdf>

<http://www.violinstudent.com/games/maze2.pdf>

För svensk version: Hämta hem pdf-filer från mitt "moln"!

<http://cl.ly/211b1O351P0D3S3P1Q2p>

Testa att göra Musik-Memory på tid!

<http://www.violinstudent.com/games/match/match.html>

God Jul!

Catharina

Min mail: nina_kronqvist@msn.com

STRÅKPIANKEET

Nya medlemmar

Jan Dahlkvist
Läsargränd 2
187 63 Täby
08-732 63 31
070-798 34 31
jan@dahlkvist.net
Kb

Veronica Karlsson
Vike Ljunggården 3
681 93 Kristinehamn
070-332 93 25
veronica.karlsson@kristinehamn.se
V

AMATÖR, MUSIKSTUDENT ELLER YRKESMUSIKER?

Hos oss hittar du ett brett sortiment av stråkinstrumentet för just dig. Vi har instrument i alla prisklasser. Även tillbehör så som stråkar, strängar, stöd, hartsch, etuier etc.

Vi skickar alltid fraktfritt över hela landet med buss eller post för snabb och säker leverans.

Ta en titt på hemsidan och hör av dig så ska vi hjälpa dig med det du behöver.

Vi finns inte längre bort än ett telefonsamtal eller mail.

Välkommen!

Mattias Sandlund

Din fiol.

GERINGSGATAN 2 · NORRFJÄRDEN
TEL: 0911-20 94 71 · 070-300 00 10
INFO@DINFIOL.SE · WWW.DINFIOL.SE

El Sistema

Under rubriken "El Sistema – En form för musikpedagogiskt arbete" kommer en konferens att anordnas i Göteborgs Konserthus 20-21 januari 2012. Arrangemanget är ett samarbete mellan Göteborgs Symfoniker, Göteborgs stad och Högskolan för scen och musik. Syftet är att undersöka El Sistema som ideologi och undervisningsform och huruvida modellen kan överföras till svenska förhållanden. Konferensen blir ett tillfälle att dela med sig av de erfarenheter som gjorts av El Sistema i Sverige och Europa, samt förmedla inspiration och konkret kunskap för utveckling av musikpedagogisk verksamhet med El Sistema som form och ideologisk förebild. Programmet kommer att bestå av verksamhetsbeskrivningar från El Sistemaskolor i flera europeiska städer, rapporter från pågående forskning runt El Sistema i Sverige, diskussioner och workshops. För detaljerat program och information om anmälan se www.gso.se.

Tävlingar

Balys Dvarionas Competition

Den nionde upplagan av Balys Dvarionas Competition för unga pianister och violinister äger rum 29/4-5/5 2012 i Vilnius, Litauen. Tävligen är uppkallad efter den litauiske kompositören, pianisten, dirigenten och pedagogen Balys Dvarionas och hålls vart fjärde år. Den är öppen för unga musiker upp till och med 20 år och är uppdelad i tre ålderskategorier. Den sammanlagda prissumman för hela tävlingen är 25 000 euro. Anmälan senast 15/2 2012. För mer information se www.dvarionas.lt och www.ipmc.lt.

Ljunggrenska tävlingen 2011 avgjord

Finalen av Ljunggrenska tävlingen 2011 avgjordes den 9 oktober i Göteborg och vanns av violinisten Andrej Power. Prismotivering: "Med mästertlig hantverksskicklighet, ärligt musicerande och en enastående klang förmår han föra den stora violintraditionen vidare."

Andrej Power började studera på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm vid 15 års ålder för professor Henryk Kowalski. 2006 började han masterutbildningen på Universität der Kunste i Zurich för professor Zakhar Bron och tog sitt diplom 2009. Nu ar han tillbaka hos professor Kowalski vid KMH för studier på avancerad pabyggnadsniva (diplomutbildning). Trots att Andrej bara ar 23 år gammal är han redan en internationellt erfaren solist och kammarmusiker. Han har också vunnit ett flertal tävlingar runt om i världen.

Se www.andrejpowers.com.

Kurser

Mästarkurs med Ulf Klausenitzer

En intensivkurs i violinspel för professor Ulf Klausenitzer kommer att äga rum i Lichtenberg i nordöstra Bayern, Tyskland, 20-24 februari 2012. Kurslokal är Haus Marteau, violinisten Henri Marteau's bostad de sista tjugo åren av hans liv. Målgruppen är både musikhögskolestuderande och professionella musiker, som unga violinbegävningar från 12 år. Kursen kommer att innehålla individuell undervisning, kammarmusik, provspelningsträning samt arbete med nutida musik och är även öppen för passiva deltagare. För mer information se www.haus-marteau.de samt www.ulfklausenitzer.de.

Work Permit 2012

Vinterakademi i Rütthubelbad i natursköna Emmentalregionen nära Bern i Schweiz, 20-26 februari 2012. Målgruppen är professionella unga musiker och avancerade musikstudierande men även passiva deltagare välkomnas. Individuell undervisning och kammarmusik under ledning av Karel Boeschoten, violin, Vladimir Mendelssohn, viola och Thomas Grossenbacher, violoncell. Dessutom workshops med kompositörerna Thomas Demenga och Jean-Luc Darbellay. För mer information se www.workpermit-rhb.ch.

Suzukipedagog sökes

Skulle du vilja arbeta som violinpädagog med inriktning på Suzukimetoden i Faluns Dans- och Musikskola från och med hösten 2012? Har du också nivåutbildning enligt ESA? Är du nyfiken och vill veta mer kontakta Leif Elving, leif@elving.nu eller 070-255 02 25.

Noterat i the Strad

Stenad Stoner?

Den 60-årige amerikanske violinisten Martin Stoner tyckte det var orättvist att han inte skulle få tävla om Young Concert Artists prize, en tävling med syftet att ge karriären en skjuts för unga musiker mellan 16 och 26 år. Därför stämde han arrangörerna för åldersdiskriminering. När fallet tilldelades den 88-årige domaren Robert Patterson, framförde Stoner klagomål på att domaren var... för gammal, och försökte få Patterson utbytt på grund av att hans höga ålder medförde "physical and mental limitations". Stoners argument var inte tillräckliga för att få en annan domare. Besök gärna Martin Stoners hemsida martinstoner.com eller skicka ett mejl för att stödja hans kamp för rättvisa: info@martinstoner.com.

Webbshop på: www.fiolaffaren.se

Fiolaffären
I STOCKHOLM AB

Byt strängar nu när vi har
LÅGA STRÄNGPRISER!

Passa på att leta nya noter i
WEBBSHOPEN

GOD JUL & GOTT NYTT ÅR!

Tobaksspinnargatan 4, 08-668 13 15, mån-fre 11- 18 & lör 11- 15

ALLT INOM STRÅKINSTRUMENT

Stort urval av

INSTRUMENT OCH STRÅKAR
ETUIER, STRÄNGAR, AXELSTÖD, HARTS m.m.
REPARATIONER

Webbshop
via vår hemsida
www.fioler.se

N NILSSON FIOLOGYGARE AB

Erikslustv. 62, 216 18 Malmö

Tel. 040-15 98 03 Fax 040-15 97 47

E-post: info@fioler.se Hemsida: www.fioler.se

Medlem av: International Society of Violin and Bow makers
Verband Deutscher Geigenbauer und Bogenmacher e. V
Sveriges Violinbyggarmästare

Certified Valuer

Stockholm Chamber of Commerce

Member of Entente Internationale des
Maîtres Luthiers et Archetiers D'Art

SEBASTIAN SKARP

VIOLINATELJÉ

Till salu: Violin av S. Scarpella 1920. Sebastian Skarp Violinateljé,
Regeringsgatan 72, 111 39, STHLM, Tel: 08-222420, www.sebastianskarp.se